

POSTANOWIENIE

12 czerwca 2024 r.

Sąd Najwyższy w Izbie Cywilnej w składzie:

SSN Władysław Pawlak

na posiedzeniu niejawnym 12 czerwca 2024 r. w Warszawie

w sprawie z powództwa S. W. i R. W.

przeciwko Bankowi

o zapłatę, ewentualnie o zapłatę,

na skutek skargi kasacyjnej Banku

od wyroku Sądu Okręgowego w Lublinie

z 9 czerwca 2022 r., II Ca 402/21, II Cz 230/21,

1. prostuje oczywistą omyłkę w komparycji zaskarżonego wyroku w ten sposób, że w miejsce wskazanej błędnie daty ogłoszenia wyroku - "9 czerwca 2021 r." wpisuje prawidłową datę - "9 czerwca 2022 r.";

2. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania;

3. zasądza od pozwanego na rzecz każdego z powodów kwoty po 2025 (dwa tysiące dwadzieścia pięć) zł, z ustawowymi odsetkami za opóźnienie za czas po upływie tygodnia od dnia doręczenia pozwanemu odpisu niniejszego orzeczenia do dnia zapłaty, tytułem kosztów postępowania kasacyjnego.

(E.C.)

UZASADNIENIE

Wyrokiem z 7 grudnia 2020 r. Sąd Rejonowy Lublin-Zachód w Lublinie oddalił powództwo główne o zapłatę kwoty 73 448,60 zł ewentualnie o zapłatę kwoty 64 250,69 zł wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od 1 listopada 2019 r. do dnia zapłaty, umorzył postępowanie o zapłatę kwoty 2 675,50 zł oraz 417,88 zł wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od tej kwoty oraz zasądził od pozwanego Banku solidarnie na rzecz powodów S. W. i R. W. kwotę 61 157,31 zł wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od 1 listopada 2019 r. do dnia zapłaty.

Wyrokiem z 9 czerwca 2022 r. Sąd Okręgowy w Lublinie na skutek apelacji pozwanego zmienił częściowo zaskarżony wyrok Sądu Rejonowego w ten tylko sposób, że oddalił powództwo w części rozstrzygającej o solidarności zasądzonej na rzecz powodów kwoty, w pozostałym natomiast zakresie apelację oddalił.

Skargę kasacyjną od wyroku Sądu odwoławczego pozwany oparł na podstawie naruszenia przepisów prawa materialnego, tj. art. 385¹ § 1 i 2 k.c. w zw. z art. 6 ust. 1 w zw. art. 7 ust. 1 „Dyrektywy Rady 93/13” (dalej: „dyrektywa 93/13”) w zw. z art. 47 Karty praw podstawowych Unii Europejskiej w zw. z art. 405 k.c. w zw. z art. 410 § 1 k.c.; art. 385¹ § 1 i 2 k.c. w zw. z art. 58 § 3 k.c. w zw. z art. 69 ust. 1, 2 i 3 „Pr.Bank.” (dalej: „prawo bankowe”) w zw. z art. 56 k.c. i 65 k.c.; art. 385¹ § 1 i 2 k.c. w zw. z art. 56 k.c. w zw. z art. 358 § 2 k.c. i 69 ust. 3 prawa bankowego; art. 385¹ § 1 i 2 k.c. w zw. z art. 3 w zw. z art. 4 ust. 2 i art. 6 ust. 1 dyrektywy 93/13; art. 65 § 1 i 2 k.c. w zw. z art. 385¹ § 1 i 2 k.c. w zw. z art. 6 ust. 1 w zw. art. 7 ust. 1 dyrektywy 93/13; art. 358 § 2 k.c. w zw. z art. 56 k.c. w zw. z art. 65 k.c.; art. 24 w zw. z art. 32 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. o Narodowym Banku Polskim (dalej: „ustawa o NBP”), względnie art. 41 ustawy z dnia 28 kwietnia 1936 r. Prawo wekslowe (dalej: „prawo wekslowe”); art. 65 § 1 i 2 k.c. w zw. z art. 353¹ k.c. i 354 k.c. w zw. z art. 69 ust. 1 i 2 prawa bankowego w zw. z art. 58 § 1 k.c.

Pozwany Bank, uzasadniając wniosek o przyjęcie skargi do rozpoznania, podnosił, że istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości i wywołujących rozbieżności w praktyce sądów powszechnych, tj. art.

385¹ § 1 i 2 k.c. w zw. z art. 58 § 3 k.c. w zw. z art. 69 ust. 1 i 2 prawa bankowego. w zw. z art. 56 k.c. i 65 k.c. w zakresie oceny ważności umów kredytowych indeksowanych do franka szwajcarskiego w przypadku stwierdzenia przez sądy abuzywności klauzul tworzących mechanizm indeksacji. Skarżący twierdził także, że w sprawie występują istotne zagadnienia prawne, mające związek z wykładnią art. 385¹ § 1 k.c. w zw. z art. 56 k.c. w zw. z art. 358 § 2 k.c. oraz ewentualnie art. 69 ust. 3 prawa bankowego, art. 41 prawa wekslowego, przedstawiając określone pytania:

1. Czy w ramach klauzuli indeksacyjnej występują dwa postanowienia umowne tzn. klauzula ryzyka kursowego (wskazująca na przeliczenia kursowe) oraz klauzula spreadowa (wskazująca w oparciu o jaki miernik będzie ustalana wartość waluty)?
2. Czy poprzez zastosowanie koncepcji *blue pencil* możliwe jest wyeliminowanie z klauzuli indeksacyjnej zapisu, który warunkuje odniesienie do tabeli kursowej banku (klauzula spreadowa) z jednoczesnym utrzymaniem pozostałej części mechanizmu indeksacji (klauzula ryzyka kursowego)?
3. Czy w świetle przepisów prawa krajowego mechanizm indeksacji winien być traktowany jako jedno postanowienie umowne, czy też możliwe jest wydzielenie w ramach tego mechanizmu dwóch oddzielnych postanowień tzn. klauzuli ryzyka walutowego oraz klauzuli spreadowej, a jeżeli tak to w przypadku, gdy jedna z tych klauzul jest abuzywna pozostaje to bez wpływu na abuzywność drugiej z nich; w takim przypadku z kolei mając na uwadze treść art. 56 k.c. oraz zasadę pewności prawa oraz zasadę proporcjonalności konieczne jest udzielenie odpowiedzi na pytanie czy brak sprecyzowania w umowie sposobu ustalenia kursu waluty obcej, do którego odsyła klauzula ryzyka walutowego może być konwalidowany w oparciu o art. 358 § 2 k.c. bądź art. 69 ust. 3 prawa bankowego, ewentualnie art. 24 ustawy o NBP, art. 41 prawa wekslowego?

W odpowiedzi na skargę powodowie wnieśli o odmowę przyjęcia skargi do rozpoznania bądź o jej oddalenie, a ponadto o zasądzenie od pozwanego na rzecz każdego z nich kosztów postępowania kasacyjnego.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona (art. 398⁹ § 1 k.p.c.). Cel wymagania przewidzianego w art. 398⁴ § 2 k.p.c. może zostać osiągnięty jedynie przez powołanie i właściwe uzasadnienie istnienia wymienionych przesłanek, a rozstrzygnięcie Sądu Najwyższego o przyjęciu lub odmowie przyjęcia skargi do rozpoznania następuje na podstawie oceny, czy okoliczności powołane przez skarżącego odpowiadają przyczynom kasacyjnym wymienionym w art. 398⁹ § 1 k.p.c.

Zgodnie z ugruntowanym orzecznictwem Sądu Najwyższego, przedstawienie okoliczności uzasadniających rozpoznanie skargi kasacyjnej ze względu na przesłankę istotnego zagadnienia prawnego (art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c.) polega na sformułowaniu tego zagadnienia, wskazaniu przepisu, na tle którego ono powstało i przedstawieniu argumentów, które prowadzą do rozbieżnych ocen. Musi przy tym chodzić o zagadnienie nowe, dotychczas nierozpatrywane w judykaturze, które zarazem ma znaczenie dla rozpoznania wniesionej skargi kasacyjnej oraz innych podobnych spraw (zob. postanowienia Sądu Najwyższego z 10 maja 2001 r., II CZ 35/01, OSNC 2002, nr 1, poz.11, z 11 stycznia 2002, III CKN 570/01, OSNC 2002, nr 12, poz. 151, z 21 czerwca 2016 r., V CSK 21/16, nie publ. i z 15 czerwca 2016 r., V CSK 4/16, nie publ.).

Oparcie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania na tym, że istnieje potrzeba wykładni przepisów budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów wymaga wykazania, że określony przepis prawa, mimo, iż budzi poważne wątpliwości, nie doczekał się wykładni albo niejednolita wykładnia wywołuje wyraźnie wskazane przez skarżącego rozbieżności w orzecznictwie w odniesieniu do identycznych lub podobnych stanów faktycznych, które należy przytoczyć (zob. postanowienia Sądu Najwyższego z 13 czerwca 2008 r., III CSK 104/08, nie publ., z 26 czerwca 2015 r., III CSK 77/15, nie publ. i z 20 maja 2016 r., V CSK 692/15, nie publ.).

Podnoszone we wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania kwestie prawne i wątpliwości interpretacyjne zostały już wyjaśnione w orzecznictwie

(zob. m.in. postanowienia Sądu Najwyższego w sprawach I CSK 2225/23, I CSK 2268/23, I CSK 2291/23 i I CSK 2334/23 oraz wyroki w sprawach II CSKP 957/23, II CSKP 1002/23, II CSKP 1956/22, II CSKP 2164/22 i II CSKP 2295/22).

Z powyższych przyczyn Sąd Najwyższy odmówił przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c.

O kosztach postępowania kasacyjnego orzeczono na podstawie art. 98 § 1 i 3 k.p.c. w zw. z art. 99 k.p.c., art. 108 § 1 k.p.c., art. 391 § 1 k.p.c. i art. 398²¹ k.p.c., w zakresie zaś odsetek, opierając się na art. 98 § 1¹ k.p.c. w zw. z art. 19 ust. 1 i art. 31 ustawy z dnia 9 marca 2023 r. o zmianie ustawy - Kodeks postępowania cywilnego oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. poz. 614) oraz przy uwzględnieniu § 2a rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 6 sierpnia 2014 r. w sprawie określenia brzmienia klauzuli wykonalności (jedn. tekst: Dz. U. z 2021 r., poz. 2324). Zasądzone koszty obejmują wynagrodzenie za zastępstwo procesowe ustalone według stawki minimalnej (§ 2 pkt 6 w zw. z § 10 ust. 4 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych – jedn. tekst: Dz. U. z 2023 r., poz. 1935).

Już tylko na marginesie należy wskazać, że w zdaniach odrębnych do uzasadnień wyroków w sprawach II CSKP 377/22 i II CSKP 395/22 oraz w zdaniach odrębnych do wyroków w sprawach II CSKP 616/22, II CSKP 701/22 i II CSKP 1511/22, podjęto próby rozwiązania zagadnień prawnych związanych z klauzulami przeliczeniowymi i klauzulami walutowymi, w tym klauzulami ryzyka walutowego - przy uwzględnieniu orzecznictwa Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej - na tle konkretnych stanów faktycznych w odniesieniu do problematyki nieważności umów kredytowych indeksowanych i denominowanych do waluty obcej, zawieranych z konsumentami. Jednak w orzecznictwie Sądu Najwyższego i sądów powszechnych zaprezentowane tam koncepcje w ogóle nie przyjęły się.

(E.C.)

[ms]

